2095

MEMORANDUM

No: F.484 **ZEER GEHEIM**

Van: Mr. C. L. W. FOCK

Aan: Staatssecretaris N.S.Blom
Staatssecretaris L.Götzen

copie: Minister-President

Ik heb vandaag geluncht met Dr Gani. Ik heb de gelegenheid aangegrepen om nogmaals onze standpunten uiteen te zetten, n.l. dat wij ten aanzien van de Uniebesprekingen bereid zijn om hen tegemoet te komen, daar waar zij de beroemde psychologische moeilijkheden ontmoeten. Dit betekent echter niet, dat wij de bestaande verhouding door enige niets zeggende clausules zouden bereid zijn te vervangen. De feitelijke situatie, nl. de grote Nederlandse investeringen en de aanwezigheid van een aanzienlijk aantal Nederlanders in Indonesië, leidt er toe, dat speciaal op financiëel-economisch gebied duidelijke voor ons acceptabele afspraken moeten worden gemaakt, temeer waar hunnerzijds bij het vooroverleg nooit gesteld werd, dat speciaal economische of financiële concessies zouden worden gevraagd. De reactie hierop was de bijna stereotiepe mededeling, dat het in de financieel-economische subcommissie zo goed gaat. Ik heb hem slechts gezegd, dat ik dit hoopte, doch meende, dat er toch nog wel een aantal punten waren, waar wij grote waarde aan hechten en die van Indonesische zijde "niet meer nodig worden geacht". Daarna kwam het gesprek op Nieuw-Guinea, waarover wij lang hebben gepraat. De optimistische verklaring van de heer Yamin bij zijn vertrek uit Djakarta werd besproken en het leek mij, dat de Indonesische delegatie inderdaad op het ogenblik niet schijnt te weten, welke instructies Yamin medebrengt. Voor de zoveelste keer heb ik de Nederlandse situatie ten aanzien van Nieuw-Guinea uiteen gezet. Mijn conclusies van het gehele onderhoud zijn de volgende:

1. dat vermoedelijk bij de Indonesische Regering, en zeer zeker bij de delegatie, de oprechte wens bestaat om ten aanzien van de Unieverhouding tot overeenstemming te komen. Dit wil niet zeggen, dat men gemakkelijk zal toegeven aan onze desiderata, doch wel dat men niet gemakkelijk de onderhandelingen hierover zal afbreken, waardoor onze onderhandelingspositie uiteraard sterker wordt. Ik heb het gevoel, dat wij op dit punt een grote mate van hardnekkigheid kunnen ten toon spreiden zonder de zaak bij voorbaat te breken;

2. ik geloof, dat, uiteraard afhankelijk van de nog onbekende instructie van Yamin, een eventuele gedachte om de conferentie over de Unie af te maken en op het punt van Nieuw-Guinea te verdagen, wellicht voor de Indonesiërs uiteindelijk acceptabel zou kunnen blijken te zijn. Dit denkbeeld heeft misschien voor de Indonesiërs het aantrekkelijke, dat zij niet met een échec op de Nieuw-Guineakwestie thuiskomen omdat, indien deze gedragslijn gevolgd zou kunnen worden, het Nieuw-Guineaprobleem slechts verdaagd is. Daardoor wordt de binding van het Nieuw-Guineaprobleem aan de Unie-besprekingen ook minder gevaarlijk en kan het resultaat van de laatste besprekingen zijn normale loop hebben zonder dat de Nieuw-Guineakwestie roet in het eten gooit. Deze verdaging zou dan moeten worden gegrond op het

Kenmerk: AZ/Fock no. F.484 zeer geheim.
© NA, archief/inkl., dossierarchief ministerie van Koloniën en opvolgers 1945-110993
http://resources.huygens.knaw.nl/indonesischebetrekkingen1945-1969/Nederlands-indonesischeBetrekkingen1950-1963/Document/17529

feit, dat onder de huidige politieke verhoudingen in beide landen een overeenstemming ten aanzien van Nieuw-Guinea onmogelijk kan worden bereikt en dat derhalve dit probleem eerst dan weer aan de orde zal worden gesteld, wanneer er tekenen zijn, dat in een van beide landen een zekere wijziging in de meningen ter zake heeft plaats gevonden. Ik heb Dr Gani wel duidelijk gemaakt, dat ik hiermede niet bedoel een voor hen optimistische voorspelling, dat na de verkiezingen in Nederland er een grotere bereidheid aanwezig zou zijn van Nederlandse zijde om aan de Indonesische wensen ter zake tegemoet te komen.

Als mijn persoonlijke opvatting heb ik hieraan toegevoegd, dat deze procedure m.i. voor de Indonesische delegatie in het licht van de in Indonesië heersende verhoudingen de enige mogelijkheid biedt om met een constructief resultaat thuis te komen, een wens, welke zij naar mijn overtuiging koesteren.

Tenslotte heb ik gezegd, dat de tijd voor vele onoplosbaar lijkende kwesties een uitweg vindt. Dit zou worden bevorderd, indien in de komende periode zou blijken, dat de verhouding onder eventueel nieuwe verdragen en overeenkomsten op het gebied, dat thans door de Unie bestreken wordt, redelijk zou zijn en in de praktijk zou blijken, dat de Nederlandse belangen in Indonesië beter gewaarborgd zouden zijn dan tot dusver;

3. Dr Gani, die in dit gesprek zeer open was, zette uiteraard de Indonesische moeilijkheden uiteen. Ik meen, dat het weinig zin heeft om dit te herhalen. De gedachte van de verdaging van het Nieuw-Guinea gedeelte lokte hem persoonlijk zeker aan. Hij meende, dat indien men daarvoor een termijn zou noemen dit - om de gedachte te bepalen - ongeveer negen maanden à één jaar zou moeten zijn. Ik heb hem gezegd, dat ik dit niet kon beoordelen, aangezien de termijn naar mijn mening afhankelijk zou zijn van de politieke ontwikkeling in (een der) beide landen.

13 Februari 1952
F/8.